

HET WERKSTUK WERKT (IN DE TWEEDE FASE)

Geppie Bootsma en Niek de Man (APS-vakconsulenten)

VERSLAG VAN EEN WORKSHOP

In het rapport van de Vakontwikkelgroep Nederlands (december 1995) is uiteindelijk gekozen voor de gedocumenteerde schrijfopdracht in plaats van voor het werkstuk. In de verantwoording stelt de VOG onder meer dat het werkstuk "in tegenstelling tot het ruimere 'gedocumenteerd schrijven' dat bij de eindtermen beoogd wordt, een zeer beperkte variatie t.a.v. doel, publiek en tekstsoort, vertoont". Maar tijdens en na afloop van onze werkbijeenkomst 'Het werkstuk werkt' bevestigden verschillende van de deelnemers dat juist het maken van een werkstuk een goede werkvorm voor het studiehuis is: het veelzijdige werkproces, variërend van bijvoorbeeld een adequaat gebruik van bronnen tot de typografische verzorging, vereist uiteindelijk van leerlingen een actieve, zelfstandige inzet, waarbij algemene vaardigheden onontbeerlijk zijn.

Na de officiële opening van de HSN-dagen kwamen de deelnemers aan onze workshop geleidelijk aan ons lokaal binnen. Waar wij op gehoopt hadden, gebeurde: na verloop van tijd zat iedereen genoeglijk te bladeren in de werkstukken van havo-vwo-leerlingen die overal op tafel lagen; niet alleen die van de vakken aardrijkskunde, geschiedenis, Nederlands en dergelijke trokken de aandacht, maar zeker ook werkstukken die bij tekenen waren gemaakt, werden met bewondering beoordeeld vanwege de originele vormgeving en inhoud.

De opbouw van onze werkbijeenkomst werd voor de 24 deelnemers met behulp van de APS-map direct duidelijk: drie aspecten van het maken van een werkstuk zouden centraal staan, te weten 'de plaats van het werkstuk in het curriculum' (rood), 'het werkstuk en zelfstandig leren' (blauw) en 'het werkstuk bij de verschillende vakken' (groen). Behalve uiteenlopende artikelen over deze drie deelonderwerpen kon men in de map een begripsbepaling en een beoordelingsmodel van het werkstuk aantreffen. Volgens het principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt' koos een ieder een deelaspect (waarbij blauw favoriet bleek) en ontstonden er groepjes van vier personen met dezelfde voorkeur. De bijbeho-

rende opdrachten waren overeenkomstig gestructureerd: na een globale leesronde, passeerden in de drie soorten werkgroepjes verschillende discussiepunten de revue, hetgeen vervolgens moest resulteren in een positief element en een minpunt. De bedoeling was dat beide al na een half uur op het bord zouden worden genoteerd, maar al snel bleek dat de gesprekken zo geanimeerd en inhoudsvol verliepen dat tijdnood helaas het gevolg was.

Ondanks de tijdsdruk spraken de uiteindelijke resultaten op het bord voor zich: zo achtte men bijvoorbeeld het werkstuk een goed hulpmiddel om de belangrijke algemene vaardigheden in het studiehuis te concretiseren en leek de samenhang tussen de vakken waar leerlingen een werkstuk moeten maken, versterkt te worden. Ook minpunten werden gesignaleerd: een grote investering van studielast, een toename van de correctiedruk en de fraude-gevoeligheid.

Wij hebben de workshop, helaas opnieuw gehaast, afgerond met de werkvorm 'denken, delen, uitwisselen': iedere deelnemer probeerde voor een knelpunt een mogelijke oplossing te bedenken, dit laatste met een collega te bespreken en dat gezamenlijk plenair aan de orde te stellen. Ook nu was een dergelijke uitwisseling verrijkend: de fraude-gevoeligheid bijvoorbeeld kan door begeleiding van de docent tijdens het werkproces wel degelijk beperkt worden.

Na afloop en tijdens pauzes reageerden verschillende deelnemers positief op het feit dat er bij 'Het werkstuk werkt' echt gewerkt was en bij de APS-stand bleek ruime belangstelling voor de 'werkstuk-map'.